

AAN

Geadresseerde

DATUM: 26 april 2021
ONDERWERP: Jaarverslag 2020 ZeelandBruist
VAN: Nico Landsman
TELEFOON: 06-40017191
E-MAIL: NicoLandsman@ZeelandBruist.NU

Beste lezer,

Het doet ons genoegen u hierbij het Jaarverslag 2020 van ZeelandBruist aan te bieden.

We waren actief voor de warmtetransitie in energie(ke) gemeenten, voor cliëntondersteuning in zorg en welzijn en voor bewonersinitiatieven in zorg, welzijn en wonen in Zeeland. Voor én met: we werken liefst in opdracht (voor het brood op de plank), maar doen meestal meer dan gevraagd wordt, doordat we bevlogen zijn, ons hart volgen en samenwerken met de mensen om wie het gaat. We zien gerechtvaardigde behoeften waar we met onze expertise en ervaring wat aan kunnen doen. Zo sorteren we in 2021 voor op de vraag naar ondersteuning bij het opzetten van burgerfora als nieuwe vorm van burgerparticipatie.

Met bruisende groet,

Nico Landsman

ZeelandBruist

Jaarverslag 2020

1 Inhoud

1	Inhoud.....	2
2	Doelstelling.....	3
3	Leden.....	3
4	Communicatie.....	3
4.1	Buitenkring ZeelandBruist.....	3
5	Projecten.....	4
5.1	Energieke gemeenten.....	4
5.2	Cliëntondersteuning Oosterschelderegio.....	5
5.3	Nederland Zorg voor Elkaar (NLZVE).....	6
5.4	Minor Fit for the Future.....	7
6	Projecten in ontwikkeling.....	7
7	Staan in de samenleving.....	7
8	Domeinen, Dienst- en Productstromen.....	7
8.1	Bruisgesprek.....	9
8.2	Bruisbijeenkomst.....	9
8.3	Bruistraject.....	9
9	Toekomstvisie 2021 en verder.....	9

2 Doelstelling

ZeelandBruist heeft als motto: “Met de kracht van mensen SAMEN verder”.

De statuten van Coöperatie ZeelandBruist U.A. vermelden als doelstelling: “De coöperatie heeft ten doel te voorzien in de stoffelijke behoeften van haar leden door het uitoefenen van een sociale onderneming met als doel het bijdragen aan een florerende samenleving. Dit gebeurt door het aanjagen, versnellen, faciliteren en bevorderen van sociale innovatie. Daarmee verwerft de coöperatie inkomsten voor zichzelf en voor de leden. Enerzijds door het leveren van producten en diensten en anderzijds door het samenwerken met partners in wederzijds voordeel. Daarnaast stimuleert en ondersteunt de coöperatie de professionele ontwikkeling van de leden en al hetgeen hiermee rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk of noodzakelijk kan zijn. De coöperatie sluit met haar leden een ledenovereenkomst.”

3 Leden

De oprichting vond plaats op 26 maart 2019 bij notaris Sturkenboom van kantoor Sauer & Oonk te Vlissingen. In 2020 zijn geen leden toegetreden of uitgetreden. Alle leden van de coöperatie vormen samen zowel de Algemene Vergadering als het bestuur:

- Ruth de Bruin, voorzitter.
- Don Monfils, vice-voorzitter.
- Nico Landsman, secretaris.
- Sonja Nossent, penningmeester.

4 Communicatie

ZeelandBruist heeft een website: www.zeelandbruist.nu.

ZeelandBruist is een sociale onderneming en genoteerd aan de [MAEX-Zeeland](#).

4.1 Buitenkring ZeelandBruist

ZeelandBruist werkt in haar projecten graag samen met tal van samenwerkingspartners, waaronder andere sociale ondernemingen. In 2020 hebben we expliciet uitgereikt naar vier dergelijke ondernemingen in Zeeland: Twigt-Om, Stichting Werken en Leren, Helder Milieuadvies en Astrid Nieste. We versterken de onderlinge banden door gezamenlijke verdiepingsbijeenkomsten te organiseren. In 2020 hebben de volgende activiteiten met deze ‘buitenkring’ plaatsgevonden:

15 juli 2020 op het Zuiderland over ‘Hoe verbinden we formele en informele democratie?’

6 november 2020 een zoom-bijeenkomst over ‘Burgerberaad’.

Zie verder ad 9 Toekomstvisie 2021 en verder hoe we met deze ‘buitenkring’ verder willen gaan.

5 Projecten

In 2020 heeft Corona natuurlijk ook een stempel gedrukt op de activiteiten van ZeelandBruist. Zo konden we geen speelsessies organiseren met *Het Nieuwe Samenspel* en konden we geen invulling geven aan workshops *Scharrelen rond participatie en co-creatie*. Uiteraard is ook ZeelandBruist 'online gegaan' en dat heeft goed uitgepakt. De projecten en werkzaamheden konden in aangepaste vorm prima doorgang vinden. We kunnen daarom terugkijken op een succesvol jaar: zowel qua positie, bekendheid en waardering in het veld als financieel.

5.1 Energieke gemeenten

Na de voorbereidingen in 2019 is in voorjaar 2020 de uitvoering van het Traject Energieke Gemeenten daadwerkelijk van start gegaan. ZeelandBruist speelt hier een zeer actieve rol in: Sonja Nossent treedt op als algemeen procesbegeleider en praktisch coördinator, Nico Landsman is samensteller van de Participatie Toolkit en Ruth de Bruin verzorgt communicatie uitingen. Allen treden bovendien op als facilitators van bijeenkomsten.

Aanleiding voor het traject is, dat iedere gemeente eind 2021 een Transitievisie Warmte (TVW) gereed moet hebben. Daarin staat met welke wijken en dorpen vóór 2030 begonnen wordt om van het aardgas af te gaan, en welke later zullen volgen. Per wijk en dorp staat er ook in welke duurzame warmtebron het meest kansrijk is (maar dat kan in de toekomst nog veranderen).

Animo van inwoners en meedenken en meedoen in de plannen is natuurlijk cruciaal voor het realiseren van de warmtetransitie. Daarom is het doel van Energieke Gemeenten om Zeeuwse gemeenten te ondersteunen om de processen naar TVW (en later de Wijkuitvoeringsplannen) participatief in te richten. Door samenwerking met diverse Zeeuwse organisaties, die met inwonercollectieven aan de slag gaan of al zijn, benutten we niet alleen hun expertise en netwerk, maar versterken we ook hen bij het handen en voeten geven aan inwonerparticipatie in de warmtetransitie.

In Energieke Gemeenten zijn met, door en voor de samenwerkingspartners, drie hulpmiddelen ontwikkeld om inwonerparticipatie concreet en 'op maat' vorm te geven. Deze hulpmiddelen kunnen dus door gemeenten worden gebruikt, als ook door de organisaties die met inwonersgroepen aan de slag zijn, en door inwonersgroepen zelf. Denk daarbij aan stads-, dorps- en wijkraden en -werkgroepen, energiecoöperaties en andere inwonerinitiatieven.

Sociale Warmte Atlas Zeeland

De Atlas laat zien waar sociale warmte zit.

→

Participatie Toolkit

In de Toolkit vind je tools, aanpakken, praktijkervaringen en -verhalen.

→

Doe & Leer Lab

In het Lab leren we met en van elkaar voor inwonerp participatie in de warmtetransitie.

→

Deze [flyer](#) geeft beknopte informatie over de drie hulpmiddelen. Meer informatie én de hulpmiddelen zelf zijn te vinden op: <http://www.zeeuwsenergieakkoord.nl/>, kijk bij Meepraten.

Feitelijke informatie:

- Penvoerder van het Traject is Baukje Bruinsma van gemeente Schouwen-Duiveland.
- Het Traject valt in het Zeeuws Energie Akkoord binnen Hoofdtafel Gebouwde Omgeving - Subtafel Transitievisie Warmte.
- Samenwerkingspartners zijn alle Zeeuwse gemeenten, Provincie Zeeland, bureau Over Morgen en Zeeuwse organisaties die inwonercollectieven ondersteunen, zoals ZMf, ZKF, Zeeuwind, ZVKK, Participatie Netwerk Zeeland, ZB Planbureau & Bibliotheek en Energieambassadeur.
- Looptijd is juni 2020 t/m januari 2022.
- Financiering komt van Stichting Zeeuwse Publieke Belangen.
- Contactpersoon: Sonja Nossent, sonjanossent@zeelandbruist.nu.

5.2 Cliëntondersteuning Oosterschelderegio

Sonja Nossent en Ruth de Bruin zijn van de zomer van 2019 tot voorjaar 2021 als procesbegeleiders betrokken bij het 'Koploperproject Cliëntondersteuning Oosterschelderegio'.

Cliëntondersteuning biedt inwoners onafhankelijke informatie, advies en hulp in hun zoektocht naar passende zorg of ondersteuning. Cliëntondersteuners helpen bij het verhelderen van de hulpvraag, denken mee over oplossingen in de eigen omgeving en helpen bij het aanvragen van voorzieningen. Cliëntondersteuners zijn dus 'meedenkers' voor inwoners met een hulpvraag.

In het Koploperproject hebben de 7 gemeenten in de Oosterschelderegio, het samenwerkingsverband SWVO, aanbieders van cliëntondersteuning en 'het veld' met begeleiding van ZeelandBruist gewerkt aan vier uitdagingen:

- Versterken van de samenwerking tussen informele (vrijwillige) en formele (beroepsmatige) cliëntondersteuning.
- Verbeteren van de vindbaarheid van cliëntondersteuning voor inwoners en verwijzers.
- Borging van de onafhankelijke positionering van cliëntondersteuning.
- Inzet van ervaringsdeskundigen als cliëntondersteuners bij Beschermd Wonen / Maatschappelijke opvang (pilot).

Als ruimtewerker en procesbegeleider heeft ZeelandBruist de bodem (hosting space) verzorgd voor:

- de vraagstukken;
- het projectteam en andere betrokkenen;
- hun avontuur van weten en niet-weten;
- het vinden van richting en koers daarin en
- het duiden van zinvolle next-steps.

We zijn met het projectteam aan een reis begonnen die we medio maart 2021 hebben afgerond. Het projectteam bestond uit twee medewerkers van SWVO en twee gemeentelijk beleidsmedewerkers. Gedurende de reis hebben we drie reflectiesessies gefaciliteerd rond de thema's:

- Doen we samen de goede dingen? (januari 2020).
- (Hoe) kunnen we dit najaar koplopen, met doorlopende impact tot in 2021 en daarna? (juni 2020).
- Welke beweging hebben we tot stand gebracht en waar zit het avontuur (nog)? (februari 2021).

Mede door de inzet van ZeelandBruist heeft het project veel concrete resultaten opgeleverd waarmee men in het veld verder kan werken. Zoals onder andere het online interactief platform Zeeland Zorgt Samen, de communicatie-toolbox en de Meedenkgids. De producten zijn te vinden op <https://zgs.1sociaaldomein.nl> en op www.meedenkerszeeland.nl.

Het projectteam heeft het Koploperproject afgesloten met een verslag voor het bestuur en management van het samenwerkingsverband SWVO. ZeelandBruist heeft voor dat einddocument een eigen reflectie opgesteld, vanuit het perspectief van procesbegeleiding.

5.3 Nederland Zorg voor Elkaar (NLZVE)

ZeelandBruist heeft in 2020 voor de landelijke organisatie van bewonersinitiatieven in zorg, welzijn en wonen NLZVE een inventarisatie gemaakt van initiatieven in Zeeland en deze op de Initiatievenkaart van NLZVE gezet. Hiermee is een begin gemaakt van een netwerk met 30 initiatieven die elkaar kunnen versterken. Aan de initiatieven is de landelijke vragenlijst toegezonden die door Movisie en Vilans is opgesteld met NLZVE. Hiermee wordt een beter beeld verkregen van de kenmerken en behoeften van bewonersinitiatieven.

ZeelandBruist en NLZVE willen voor en met dit netwerk in 2021 bijeenkomsten gaan organiseren, met als doelen het delen van kennis en elkaar ondersteunen ter

versterking en uitbreiding van de bewonersinitiatieven. Ook anderen worden hierbij uitgenodigd.

5.4 Minor Fit for the Future

ZeelandBruist heeft in 2019 en 2020 bijgedragen aan de Minor Fit for the Future, die vanuit de HZ University of Applied Sciences werd aangeboden. Het betrof een pilotgroep van 7 deelnemers, allen (beleids)medewerkers uit gemeenten en maatschappelijke organisaties. Doel van de Minor was om deze medewerkers te bekwamen in een rol als 'facilitator of change' bij complexe maatschappelijke opgaven waar zij professioneel voor staan.

ZeelandBruist was één van de vijf faciliterende partijen: naast HZ waren dit ook Zin Expert, Systemisch Werk(t) en Solidarity University. Samen verzorgden zij de programma ontwikkeling, inhoudelijke leersessies, intervisiebijeenkomsten en individuele coaching van deelnemers. Met de opgedane ervaringen werd het Minor-programma door-ontwikkeld, evenals de 'Sociale Theorie', die de basis aan de Minor gaf.

6 Projecten in ontwikkeling

ZeelandBruist is in gesprek met MAEX-Nederland en Provincie Zeeland over het stimuleren van sociale ondernemingen in Zeeland, die aan de MAEX zijn genoteerd, om meer gebruik te maken van het onderlinge netwerk en van de ondersteuning die via de MAEX is te verkrijgen. Daarbij is het actualiseren van de informatie op de MAEX-Zeeland ondersteunend.

Verder heeft ZeelandBruist in 2020, o.a. via deelname aan [de TransitieMotor](#) expertise ontwikkeld op het gebied van burgerberaden en burgerfora en kan hiermee gemeenten en burgers ondersteunen bij het opzetten van deze speciale vorm van burgerparticipatie op diverse gebieden: klimaat, energie, omgevingsvisie etc.. Natuurlijk blijven we ook actief ondersteunen bij andere participatievormen, want een burgerberaad is niet in elke situatie passend.

7 Staan in de samenleving

Leden van ZeelandBruist zijn ook op andere wijzen actief in het maatschappelijk leven.

Ruth de Bruin is mede-oprichter van het [Zeeuws Steenuilfonds](#).

Don Monfils is onder meer lid van de Rotary in Middelburg. Don heeft in 2020 beperkte inzet voor ZeelandBruist gehad in verband met het werk dat hij doet voor de opleiding Associate Degree Watermanagement aan de AVANS Hogeschool.

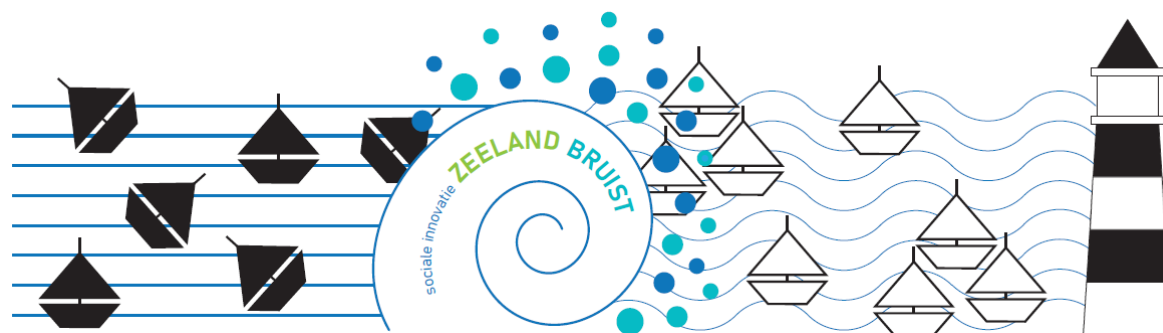
Nico Landsman is bestuurslid van de stichting Gemeenschapstuin CitySeeds.

Sonja Nossent is voorzitter van de Werkgroep Duurzaamheid & Energie in Heinkensand. Daarnaast is zij bestuurslid van coöperatie De Windketel in Amsterdam.

8 Domeinen, Dienst- en Productstromen

De concepten, diensten en producten van ZeelandBruist zijn voortdurend in ontwikkeling, congruent met de doelstelling van de coöperatie. In 2019 ontwikkelden we

een metaforisch beeld van 'wat ZeelandBruist teweegbrengt': een wereld met (losse) bootjes in vele richtingen op een strakke zee (systeemwereld), die zich ontwikkelt naar: een wereld met koersvaste bootjes in één of meer vlootjes op woelige baren. Met aan boord mensen met zin in de reis die (met de steun van ZeelandBruist) de golven van weten én niet-weten kunnen doorstaan, benutten én waarderen, op weg naar een lonkend perspectief.

systeemwereld onbehagen zekerheid verlangen
noodzaak/urgentie vastzitten wicked problems
vasthouden aan je eigen koers

bruisruimte hosting space ruimte houden
veiligheid onderstroom/bovenstroom
verbinding zin in de reis uithouden
weten/niet weten cocreatie team boven
reflecteren
hoe komen we in beweging?

lonkend perspectief de bedoeling toekomstbestendig
samen optrekken

woorden

(fragment uit infographic)

Tot dusverre is ZeelandBruist actief (geweest) op een aantal **domeinen** waarin transitie en transformaties gaande zijn: energie, zorg, sociaal domein, participatie, mobiliteit, omgeving. Vaak 'gebeurt het' op grensvlakken tussen domeinen en/of gaat het om integratie van domeinen (ontschotting). Het zijn werkvelden waar paradigma-shifts, anders denken & doen, anders organiseren, andere denkkaders, beelden, vormen en andere taal nodig zijn. ZeelandBruist wil dichter aansluiten op de Bedoeling, meer denken en handelen met en vanuit de Leefwereld, met daarbij een dienende (in plaats van opleggende) Systeemwereld.

We werken met onze klanten en partners aan die transitie en transformaties met drie stromen van activiteiten: **Bruisgesprekken, Bruisbijeenkomsten en Bruistrajecten**.

Hierin gaat het (altijd) om:

- (co-)creëren van een veilige en inspirerende ruimte (bedding, hosting space);
- faciliteren van het onderzoeks- en co-creatieproces rond een (taai) vraagstuk;
- aanspreken en benutten van zowel het weten (bovenstroom) als het niet-weten (onderstroom);
- alles aan belevingen mag er zijn (inclusiviteit);
- horen van alle verschillende perspectieven ('the whole system in the room');
- helpen bij het loslaten wat niet meer dienend is en het nieuwe uitnodigen, vormgeven en realiseren;
- stimuleren van ontwikkeling in vraagstukken, personen, in het team / de organisatie en in de samenleving als geheel (transformatie van mensen en manieren van organiseren);

- in- en vooral ook uitzoomen: van bestaande (Systeem)wereld naar Leefwereld en naar de Bedoeling.

8.1 Bruisgesprek

In een gesprek van 1 tot 2 uren cirkelen we rond het vraagstuk waar de vraagsteller mee zit. We stellen ‘rake vragen’ over de situatie van de persoon, het team, de organisatie en het grotere geheel. Dit vult het veld van het ‘weten’. Vervolgens onderzoeken we met creatieve werkvormen het ‘niet-weten’ waardoor aanvullende, vaak diepere inzichten bovenkomen, die de vraagsteller meeneemt voor verdere reflectie én voor omzetting in concrete stappen.

Een Bruisgesprek werpt nieuw licht op een (oud) probleem en sterkt de inbrenger in het (blijven) bewandelen van een ander pad dat tot andere resultaten zal leiden. We voeren een Bruisgesprek met de vraaginbrenger en bij voorkeur met meerdere leden van ZeelandBruist, omdat dan een rijker beeld ontstaat. Van de zijde van de vraagsteller kunnen één of meer personen deelnemen.

8.2 Bruisbijeenkomst

Na een zorgvuldige intake faciliteren we een bijeenkomst van 3 tot 4 uren, die we op maat vormgeven. De deelnemers krijgen een dieper inzicht in wat hen beweegt en tegenhoudt, hoe zij kansen of vraagstukken (ook) kunnen benaderen en er kan nieuw handelingsperspectief ontstaan. We putten hiervoor uit een rijk palet aan creatieve werkvormen om zowel het weten als het niet-weten van de deelnemers én van de aanwezige Bruizers te benutten. Een Bruisbijeenkomst kan variëren van intervisie tot een speelsessie met *Het Nieuwe Samenspel* tot systemische opstellingen en nog veel meer, want een Bruisbijeenkomst is altijd maatwerk.

8.3 Bruistraject

Na een intake trekken we een periode gezamenlijk op met de klant, we gaan echt co-creëren. We ontwerpen (samen) een creatief proces, zorgen voor bijeenkomsten in een veilige sfeer; we houden de ‘ruimte’, zodat de klant (eventueel samen met stakeholders) kan reflecteren en nieuwe paden kan verkennen. We mijden de stilte niet, want in de stilte liggen oplossingen besloten. We visualiseren wat naar boven komt. We ontdekken door te doen: door concrete acties te ondernemen, die we samen hebben ontdekt. Er is een afwisseling tussen naar binnen verdiepen (in de persoon en de organisatie) en naar buiten versterken (de taken van de organisatie in de samenleving), afwisseling tussen in- en uitzoomen dus. Vanaf het begin is er een lonkend perspectief en een initiële koers met ‘first steps’, maar de ervaringen onderweg zijn steeds opnieuw ijkpunten voor de vervolgkoers en vervolgactiviteiten. Bruistrajecten kunnen combinaties zijn van project-, proces- en programma-aanpakken. Bruisgesprekken en Bruisbijeenkomsten kunnen onderdeel uitmaken van Bruistrajecten.

9 Toekomstvisie 2021 en verder

ZeelandBruist zet erop in, dat de gewenste toekomst zich kan ontfouwen:

- Voldoende betaalde activiteiten: die dragen niet alleen bij aan maatschappelijke opgaven, maar genereren ook ruimte voor een aantal waarde(n)volle activiteiten

of projecten die andere opbrengsten hebben dan alleen geld (bijv. ook inspiratie, expertise, contacten, onderdeel zijn van iets groters etc.). Een juiste balans stelt ZeelandBruist in staat om voor een aantal projecten, die de Bruizers aan het hart gaan, te werken tegen een gereduceerd tarief.

- We hopen onze kennis en kunde en onze 'bruis', samen met bestaande en nieuwe opdrachtgevers, op diverse terreinen en vraagstukken in te zetten om het post-corona tijdperk mee vorm te geven op een vreugdevolle manier die duurzaam goed is voor alle betrokkenen en het grotere geheel: op weg naar een duurzame en eerlijke samenleving en economie.
- *Het Nieuwe Samenspel* brengen we opnieuw onder de aandacht van burgerinitiatieven, gemeenten en andere organisaties (bijv. intermediairs, kennisinstellingen en facilitators). We zien zeker ook kansen om deze *serious game voor burger- en overheidsparticipatie* in te zetten in het kader van de Omgevingswet.
- ZeelandBruist wil zijn schil van mede-ondernemers uitbreiden, zodat:
  - anderen kunnen meewerken aan projecten van ZeelandBruist en zodat ZeelandBruist kan meewerken in projecten van anderen;
  - we kennis en inspiratie met anderen kunnen uitwisselen, bijvoorbeeld in sparringsessies over nieuwe of onderhanden projecten en activiteiten;
  - we wellicht samen iets kunnen ontwikkelen waar zowel ZeelandBruist als anderen in de activiteiten profijt van kunnen hebben (procestools bijvoorbeeld).
- ZeelandBruist staat dus open voor toetreding van nieuwe leden uit Zeeland met wie een 'klik' bestaat in de samenwerking, zowel qua persoon als qua professioneel gedachtengoed en repertoire. In 2021 houden we een verkenning met interessante kandidaten uit ons netwerk. Heb je interesse? Laat het weten aan nicolandsman@zeelandbruist.nu